

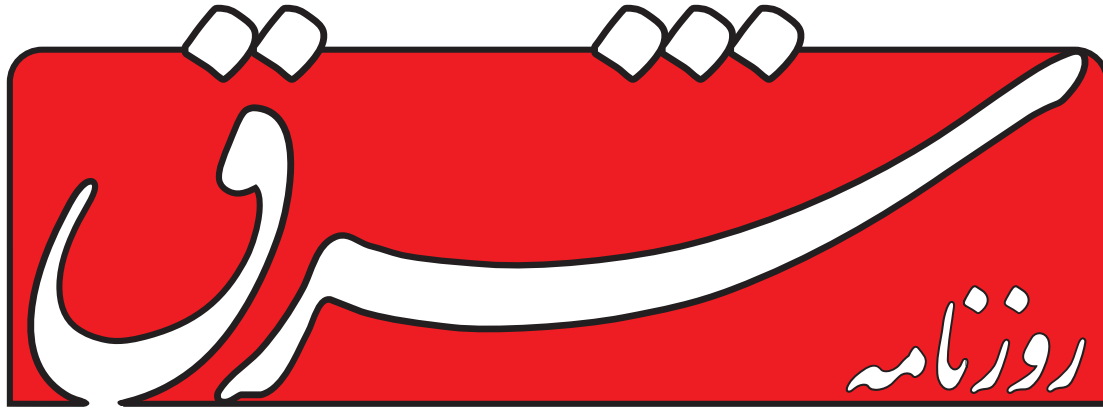
پیام مقام معظم رهبری به انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا

آماده نقش آفرینی شوید

بایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی به پنجاه‌وپنجمین نشست اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا، نشان‌دهنده نقش آفرینی در مسائل اساسی بر سینه جوانان برومند کشور را از برترین افتخارات...

صفحه ۲

یکشنبه ۳ اسفند ۱۳۹۹ - ۹ رجب ۱۴۴۲ - ۲۱ فوریه ۲۰۲۱

رئیس‌جمهور:

ادعای اعلام دیر هنگام ورود کرونا به ایران، دروغ است

گروه سیاست: رئیس‌جمهوری در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا با یادآوری گذشت یک سال از ورود رسمی کرونا به کشور گفت: «ما از اولین روزی که فهمیدیم ویروس وارد کشور شده، تصمیم گرفتیم به مردم اعلام کنیم. برخی شبهه داشتند...»

صفحه ۲

سال هجدهم - شماره ۲۹۴۶ - ۱۲ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

توپ قانون در زمین آمریکا

نعمت احمدی - حقوق‌دان

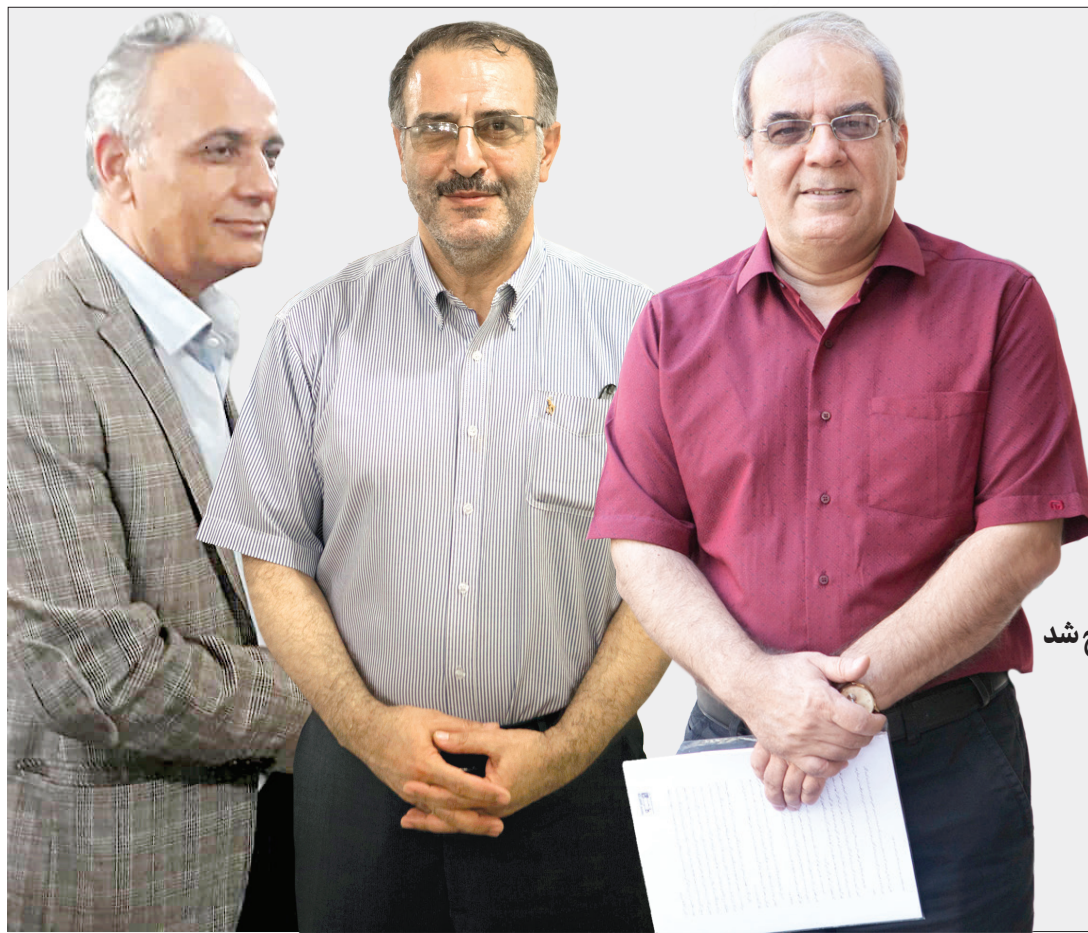
با انقضای مدت اجرای مصوبه مجلس، چه اتفاقاتی در شرف وقوع است؟ امروز سوم اسفند و آغاز لازم‌الاجرا شدن قانون اقدام راهبردی خروج از پروتکل‌های الحاقی است؛ قانونی که به صورت طرح دوفوریتی، چهارشنبه دوازدهم آذر سال ۹۹ در جلسه علنی مجلس تصویب شد و متعاقب آن به تأیید شورای نگهبان رسید. قانون یادشده مشتمل بر ۹ ماده و دو تبصره است. در ماده ۱ قانون صدرالذکر آمده است: «در راستای تأمین شروط نُه‌گانه مقام معظم رهبری درخصوص توافق هسته‌ای، سازمان انرژی اتمی ایران موظف است بلافاصله بعد از تصویب این قانون، جهت مصارف صلح‌آمیز نسبت به تولید اورانیوم با غنای ۲۰ درصد اقدام و سالانه به میزان صدویست کیلوگرم از آن را در داخل کشور ذخیره کند و همچنین سازمان مذکور موظف است نیاز کشور برای مصارف صلح‌آمیز به اورانیوم با غنای بالای ۲۰ درصد را به‌طور کامل و بدون تأخیر تأمین کند». در مواد بعدی تکالیفی را بر سازمان انرژی اتمی ایران شرح داده است و در نهایت حسب تبصره ماده ۶ عوامل اجرایی این قانون را به‌صراحت، قوه مجریه، هیئت وزیران و کلیه دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط دانسته است. آنچه مهم است، مفاد ماده ۶ - قانون اقدام راهبردی خروج از پروتکل‌های الحاقی - است؛ ماده‌ای که با ظرف زمانی معین به‌صراحت اعلام می‌کند «دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است در صورت عدم اجرای کامل تعهدات کشورهای متعاقد از جمله کشورهای ۴+۱ (آلمان، فرانسه، انگلستان، چین و روسیه) در قبال ایران و عادی‌نشدن روابط کامل بانکی و عدم رفع کامل موانع صادراتی و فروش کامل نفت و فرآورده‌های نفتی ایران و برگشت کامل و سریع ارز منابع حاصل از فروش، دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون در مجلس شورای اسلامی، نظارت‌های فراتر از پادمان از جمله اجرای داوطلبانه سند (پروتکل) الحاقی را متوقف کند». به دیگر سخن، بعد از انقضای مهلت در نظر گرفته‌شده در این قانون، باید از معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) که از سوی ۱۹۱ کشور تا سال ۲۰۱۵ از جمله ایران امضا شده است، صرف‌نظر کرد. این معاهده ضمیمه‌ای موسوم به «پروتکل الحاقی» دارد که بر اساس این پروتکل آژانس انرژی اتمی حق بازرسی از کلیه تأسیسات اتمی را بدون نیاز به تصویب شورای حکام دارد. بر اساس این پروتکل که ایران آن را امضا کرده است، آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای اجازه دارد به هر نقطه‌ای که برای انجام وظایف خود ضروری می‌داند، دسترسی پیدا کند. می‌دانیم این بازرسی‌های سرزده بیشتر برای فعالیت‌های اظهارنشده یا مخفی کشورها طراحی شده است. وقتی تا امروز یعنی سوم اسفند (۲۱ فوریه)، گروه ۴+۱ مطابق با ماده ۷ این قانون نسبت به اجرای تعهدات مندرج در برجام، یعنی رفع کامل تحریم‌ها از جمله تحریم‌های هسته‌ای، نظامی، حقوق‌بشری و امثال آن علیه ایران اقدام نکرده...

ادامه در صفحه ۲

ساز ناساز نادران با اصولگرایان

تنها علیه مجلس

صفحه ۲

صفحه ۳

اصلاح طلبان انتخابات و راه پیش‌رو

در نشستی با حضور احمدزیدآبادی
عباس عبدی و عبدالله رمضان‌زاده مطرح شد

یادداشت

رقبای منطقه‌ای ایران، اروپا و دولت بایدن

ایران شده است. البته وضعیت آنها هم یکسان نیست. شرایط ترکیه با عربستان برای ایران متفاوت است؛ چراکه از یک‌سو هم عضو ناتو است و هم اینکه آنکارا در این سال‌ها تلاش کرده به مسکو و تهران نزدیک شود. رقابت آنکارا با تهران مانند رقابت عربستان سعودی با ایران نیست؛ چراکه تمام هم‌وغم ترکیه، انتفاع از روابط است. ضمن اینکه روابط آنکارا با ریاض، ابوظبی و قاهره چندان مطلوب نیست. هم ریاض و هم تل‌آویو تلاش بسیاری در فاصله مشخص شدن برنده انتخابات آمریکا تا پایان رسمی دولت ترامپ به کار گرفتند تا آمریکا اقدامی انجام دهد که امکان تنش‌زدایی یا حتی مدیریت تنش میان تهران و واشنگتن را از بین ببرد که این مقطع با هوشمندی از سوی ایران، مدیریت شد. حالا آنها تلاش خواهند کرد در مسیر دیپلماسی منطقه‌ای آمریکا، تغییراتی به سود خود اعمال کنند. این واقعیت پیش روی آنهاست که ترامپ هم ابتدا تلاش کرد از طریق مصالحه با ایران و چه‌اش را ترمیم کند که تلاش‌هایش برای مذاکره

سعودی سخت‌گیری بیشتری خواهد داشت. البته این سخت‌گیری به معنای ازبین‌رفتن روابط راهبردی میان ریاض و واشنگتن نیست اما بایدن نسبت به موضوع خاشقجی واکنش‌های بسیار تندی داشت و ولیعهد کنونی سعودی را مسئول این ماجرا می‌داند و احتمالا فشارهای حقوق بشری بیشتری به ریاض وارد می‌کند. کشورهای عربی حاشیه خلیج‌فارس به رهبری عربستان سعودی، برجام را توافقی برای کاهش تنش ایران با غرب، از جمله آمریکا قلمداد می‌کردند و معتقد بودند توافق هسته‌ای موجب ازبین‌رفتن فشارها بر تهران، لغو تحریم‌ها و افزایش سرمایه‌گذاری در ایران شده و می‌تواند روابط خصمانه میان تهران و واشنگتن را پس از نزدیک به چهار دهه ترمیم کند و به همین دلیل، این کشورها تلاش کردند این توافق به نتیجه نرسد. با پیروزی بایدن و شکست ترامپ در انتخابات ریاست‌جمهوری، این کشورها دیگر تداوم فشار به ایران را مانند دوران ترامپ ممکن نمی‌بینند؛ به‌خصوص آنکه بایدن و تیم مشاوران او در سیاست خارجی، موافق بازگشت به برجام و مخالف رویکرد کشورهای نظیر عربستان سعودی در معادلات منطقه‌ای هستند. گفت‌وگونکردن بایدن با نخست‌وزیر اسرائیل و طولانی شدن آن به مدت یک ماه، رایزنی با شرکای اروپایی آمریکا درباره نحوه تعامل با ایران و اعلام ناکامی کارزار فشار حداکثری ترامپ و تیم سیاست خارجی او بر ایران، همگی ناشی از همین تغییر رویکرد است. به هر حال تلاش همه اعضای برجام به ایفای تعهدات خود می‌تواند فضا برای حضور مجدد سرمایه‌گذاران خارجی و کاهش هزینه مبادلات بین‌المللی برای تهران فراهم می‌کند. لغو تحریم‌ها، آسان‌تر شدن مبادلات تجاری و افزایش همکاری‌های اقتصادی می‌تواند به افزایش قدرت اقتصادی و سیاسی ایران منجر شود؛ موضوعی که باعث نگرانی رقبای منطقه‌ای

در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، سیاست رسمی اعلامی ایران به درستی این بود که پیروزی هر یک از دو رقیب انتخاباتی، مسئله‌ای داخلی است و برای ایران، عملکردها ملاک است. اما دولت و حتی مردم، این تصور را داشتند که رقیب دونالد ترامپ با بازگرداندن آمریکا به توافق‌نامه بین‌المللی هسته‌ای، یکی از موانع سر راه اقتصاد و معیشت را بر می‌دارد. جو بایدن، نامزد دموکرات‌ها، وعده بازگشت کشورش به برجام را رسماً به عنوان یکی از وعده‌های انتخاباتی اعلام کرده بود و اگرچه در یکی، دو دهه اخیر دموکرات‌ها نسبت به جمهوری خواهان روحیه تهاجمی کمتری از خود بروز داده‌اند، اما نباید فراموش کرد مسئله ایران در ایالات متحده، تابع معادلات متعددی است اما همین‌که مناسبات مالی با کشورهای جهان، دست‌اندازهای کمتری را پیش روی خود ببیند، می‌تواند تهدیدها را تا حدودی به فرصت تبدیل کند. در آن مقطع نگارنده یادآور شد جو بایدن در صورت پیروزی و وفای عهد درباره بازگشت به برجام، قطعاً شرط و شروطهایی را برای ایران تعیین خواهد کرد و این‌طور نیست که یک شبه بازگشت ایالات‌متحده به توافق هسته‌ای را اعلام کند. بایدن هر چند سیاست‌های اعلامی سختگیرانه‌تری نسبت به عربستان و امارات به نمایش گذاشته و حتی فروش سلاح به آنها را تعلیق کرد، اما می‌داند که این دو شریک ایالات متحده در خاورمیانه معتقدند بازگشت آمریکا به برجام، فشارهایی را که تحریم‌ها و مواضع ترامپ به ایران وارد کرده بود، کاهش داده و در پی آن، قدرت و نفوذ منطقه‌ای ایران بیشتر می‌شود. آمریکای بایدن نسبت به عربستان

داوود هر میداس باوند
استاد روابط بین‌الملل

در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، سیاست رسمی اعلامی ایران به درستی این بود که پیروزی هر یک از دو رقیب انتخاباتی، مسئله‌ای داخلی است و برای ایران، عملکردها ملاک است. اما دولت و حتی مردم، این تصور را داشتند که رقیب دونالد ترامپ با بازگرداندن آمریکا به توافق‌نامه بین‌المللی هسته‌ای، یکی از موانع سر راه اقتصاد و معیشت را بر می‌دارد. جو بایدن، نامزد دموکرات‌ها، وعده بازگشت کشورش به برجام را رسماً به عنوان یکی از وعده‌های انتخاباتی اعلام کرده بود و اگرچه در یکی، دو دهه اخیر دموکرات‌ها نسبت به جمهوری خواهان روحیه تهاجمی کمتری از خود بروز داده‌اند، اما نباید فراموش کرد مسئله ایران در ایالات متحده، تابع معادلات متعددی است اما همین‌که مناسبات مالی با کشورهای جهان، دست‌اندازهای کمتری را پیش روی خود ببیند، می‌تواند تهدیدها را تا حدودی به فرصت تبدیل کند. در آن مقطع نگارنده یادآور شد جو بایدن در صورت پیروزی و وفای عهد درباره بازگشت به برجام، قطعاً شرط و شروطهایی را برای ایران تعیین خواهد کرد و این‌طور نیست که یک شبه بازگشت ایالات‌متحده به توافق هسته‌ای را اعلام کند. بایدن هر چند سیاست‌های اعلامی سختگیرانه‌تری نسبت به عربستان و امارات به نمایش گذاشته و حتی فروش سلاح به آنها را تعلیق کرد، اما می‌داند که این دو شریک ایالات متحده در خاورمیانه معتقدند بازگشت آمریکا به برجام، فشارهایی را که تحریم‌ها و مواضع ترامپ به ایران وارد کرده بود، کاهش داده و در پی آن، قدرت و نفوذ منطقه‌ای ایران بیشتر می‌شود. آمریکای بایدن نسبت به عربستان

تبرها

رمزگشایی از پرونده عیسی شریفی

حق‌شناس ومیرلوحی از طرح شکایتی جدید برای بازگشت حق تهران خبر دادند

صفحه ۹

اعتراض فلسفه‌ورزان به توافقی شدن دست‌مزد کارگران

صفحه آخر

از انجمن میکده تاکمیته زرگنده

بنیادریسم سیاسی و رهایی

صفحه‌های ۲ و ۴

آب خلیج فارس به‌زودی به اردکان و استان یزد می‌رسد

صفحه ۵

بورس به کج‌امی‌رود؟

صفحه ۵

پشت پرده حذف شبانۀ شادی پریدر از فدراسیون شطرنج

صفحه ۱۱

حرف اول

کودتا، فرجام مشروطه سرخورده

حسین روحانی‌صدر*

اصطلاح کودتا در تاریخ معاصر ایران فاقد هر نوع قدمت ویژه و جدی است. برخی‌ها به‌توتوپستن اولین مجلس شورای ملی توسط حامیان روسی سلطنت قاجار

و استبداد صغیر ۱۱ ماهه محمدعلی شاه را اولین کودتا می‌دانند و آخرین آن را نیز به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و سقوط دولت دکتر مصدق نسبت می‌دهند. جالب‌تر آنکه هیچ‌کدام از موارد انتصاب کودتا، چه از لحاظ لغوی و چه از لحاظ کاربردی جامعیتی ندارند. کودتای سوم اسفند ۱۳۹۹ و ورود قزاقان به پایتخت و نخست‌وزیری سید ضیاء طباطبایی نیز از این قاعده گفتمانی مستثنا نیست. نکته قابل تأمل آنکه او و رضاخان خودشان اصطلاح کودتا را به جراید رسانده در حالی‌که هیچ اتفاق براننده‌ای که در شرح تعریف کودتا وجود دارد، اتفاق نیفتاد. از آن زمان تاکنون کتاب‌ها، مقاله‌ها، میزگردها و... در داخل و خارج به نقد و توصیف این کودتاها پرداختند.

با گذشت یک سده از -به اصطلاح- کودتای سوم اسفند و روی‌کار آمدن حکومتی با پیشینه نظامی‌گری، تا این زمان هیچ‌گاه کالبدشکافی دقیقی از این حادثه مهم و سرنوشت‌ساز ارائه نشده. به گمان برخی‌ها همچون دکتر محمدعلی کاتوزیان جامعه ایران معاصر، آگاهی کاملی از قالب‌ها، ابزارها و محمل‌های نو یا تازه و مهم نداشت و با آنکه یک شورای خبرگان منتخب در چند نوبت تشکیل شد، اما پدیده مجلس و نیز دولت به‌عنوان هیئتی با مسئولیت جمعی به‌طور کامل تازه بودند، زیرا تجربه‌ای که پیش از آن در آغاز دهه ۱۸۷۰ میلادی آغاز شد، ریشه نگرفت. اگرچه انتشار روزنامه به نیمه نخست سده نوزدهم بازمی‌گشت، ولی مطبوعات از حیث زبان، محتوا، سبک، هدف، رهبری و صرف شمارندگان به‌طور کامل تازگی داشت. بنابراین، نباید پیدایش و رواج این قالب‌های تازه را نادیده گرفت. اما دموکراسی هر چه بیشتر به هرج‌ومرج، حوزه همگانی به بی‌قانونی یا رفتار ضداجتماعی و آزادی به لحام کسب‌وکاری انجامیده بود و آن را دلیل اصلی کودتای ۱۳۹۹ دانستند. اگر اوضاع، چنین وخیم نشده بود که مردم از انقلاب به‌شدت سرخورده شوند، آن را توطئه انگلیسی‌ها بدانند و دلتنگ سلطنت ناصرالدین شاه، واپسین فرمانروای خودکامه شوند که می‌توانست امنیت عادی را برای زندگی مردم تأمین کند، این کودتا هرگز به وقوع نمی‌پیوست.

ادامه در صفحه ۴

شرق

روزنامه

روزنامه «شرق» در راستای تداوم زنجیره فعالیت‌های فرهنگی و انتشاراتی خود در نظر دارد در سال جاری سررسید جامع ۱۴۰۰ را با نام «سررسید قرن» منتشر کند.

سررسید «قرن» مجموعه‌ای محتوامحور از تمامی رویدادهای مناسبتی فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، هنری و اجتماعی خواهد بود که مشابه آن در هیچ سررسیدی وجود نخواهد داشت. تیم تولید محتوای «شرق» با چند ماه کار پژوهشی، مجموعه‌ای از مناسبت‌های ملی- تاریخی- بین‌المللی را با تفکیک مناسبت‌های شمس/میلادی/قمری تدارک دیده‌اند که مجموعه این کار پژوهشی در سررسید قرن به همراه تصاویر چهره‌ها منتشر خواهد شد. همچنین در سررسید ۱۴۰۰ به بهانه پایان قرن شمس و ورود به قرن تازه، مجموعه‌ای از صد عکس-رویداد مهم قرن به همراه شرح آن منتشر خواهد شد که به نظر می‌رسد این مجموعه برای روزنامه‌نگاران، پژوهشگران و مدیران واجد ارزش کاربردی-آرشیوی باشد. اطلاعات مراکز فرهنگی شامل سینماها، تئاترها، گالری‌ها و... در تهران و شهرستان‌ها نیز در این سررسید در دسترس خواهد بود.

قابل توجه هنرمندان
نویسندگان، روزنامه‌نگاران
مدیران و مخاطبان فرهیخته
روزنامه شرق

درج آگهی و اسپانسرینگ

۸۶۰۳۶۱۱۹

سفارش و پیش‌خريد

۸۸۹۰۳۵۴۸

آگهی مناقصه عمومی
دومرحله‌ای ۹۹/۱۳
بانک صادرات ایران
رجوع به صفحه ۵

بانک صادرات ایران